

Verslag van de meerdaagse SWG-excursie naar Ambleteuse (Boulonnais) op 27 en 28 april 2013

Nathal Severijns

In het voorjaar van 2013 waren er geen geweldige getijden. De coëfficiënten waren maximaal 106, terwijl echt goede coëfficiënten groter dan 110 zijn (de maximale coëfficiënt is 120, de minimale is 20). Daarom werd er beslist om voor de meerdaagse dit keer geen grote verplaatsing te maken maar een weekend in de Boulonnais door te brengen, de streek tussen Calais en Boulogne-sur-Mer, maar dan toch tijdens de dagen met goede getijden in de maand april.

De Boulonnais is zowel vanuit toeristisch als marien-biologisch oogpunt een absolute aanrader. Voorbij Sangatte, vlak achter Calais, kom je langs de baan die de kustlijn volgt eerst de hoge rotsen van de 'Cap Blanc Nez' tegen. Bij mooi weer heb je in deze omgeving ook een prachtig zicht op de krijtrotsen aan de overkant van het Kanaal, in Engeland. Voorbij de 'Cap Blanc Nez' strekt zich tot aan de 'Cap Griz Nez' de brede baai van Wissant uit, waarvan het zand in de zon wit reflecteert en waar het dorp zijn naam aan dankt. De baai van Wissant biedt ook ideale condities voor kite-surfers, die je daar vaak aan het werk kan zien. Net voorbij de 'Cap Griz Nez' is in en rond een oude Duitse bunker uit WO II naast heel wat kleinere voorwerpen en authentieke kostuums ook een mooie collectie van vooral groot en rollend materiaal uit WO II bijeengebracht. Buiten staat een groot kanon opgesteld op rails, zoals het daar oorspronkelijk is geïnstalleerd en waarmee men hoopte tot in Engeland te kunnen schieten, wat echter nooit gelukt is...

Wat verder ligt dan het pittoreske plaatsje Audresselles met een mooi marktplein met enkele authentieke visrestaurants. Ten zuiden van het dorp heb je het boeiende en soortenrijke rotsmassief bij de 'Pointe aux Oies', waar onder andere verschillende soorten borende mollusken leven. Dit was één van de locaties voor onze excursies. In het volgende dorp, Ambleteuse, ligt naast de kustbaan opnieuw een museum over WO II. Een andere historische bezienswaardigheid daar is zeker het historische Fort Mahon (soms ook Fort d'Ambleteuse of Fort Vauban genoemd), dat letterlijk op het strand ligt. Het werd aan het einde van de 17de eeuw, in opdracht van Lodewijk XIV, gebouwd door de militaire architect Vauban om de haven aan de monding van de Slack te verdedigen. Het is het enige bewaard gebleven zeefort tussen Cherbourg en de Belgische grens. Daarnaast bezit Ambleteuse ook twee absolute parels wat natuur betreft: het estuarium van de Slack en het uitgestrekte duinengebied 'Dunes de Slack', die we natuurlijk allebei bezocht hebben.

Verslag van de meest opvallende waarnemingen tijdens de herfst 2015 op het strand van Koksijde

Ingrid Jonckheere en Aäron Fabrice

Tijdens de herfst 2015 lag het hoogtepunt van aanspoelsel op het strand tussen 21 november en 28 november. De wind waaide die dagen uit wisselende richtingen en soms hevig tot stormachtig. De periode ervoor en erna waren gekenmerkt door aflandige wind.

Opvallend aangespoeld

Wieren

In de vloedlijn lag veel Riemwier *Himanthalia elongata* in fertiel stadium. Dit is een bekend fenomeen op onze stranden in de herfst. De door najaarsstormen losgeraakte exemplaren drijven met de zeestroming mee de Noordzee in en komen op onze stranden terecht. Op enkele planten groeiden het roodwiertje *Polysiphonia lanosa*. We vonden geen riemwiervoetjes.

Schelpdieren

We vonden een zestal levende Wijde mantels *Chlamys opercularis*. Ze waren allemaal begroeid met juveniele Muiltjes *Crepidula fornicata* en enkele met Zeevitrage *Conopeum reticulum*. Wijde mantelschelpen spoelen wel meer aan op de stranden van de Westkust, dit vooral in de wintermaanden en vaak na stormen (Vanhaelen, 1998).

We noteerden een 35-tal Ovale otterschelp *Lutraria lutraria* waarvan enkele met vleesresten. Deze soort spoelde op de stranden van de Westkust voor het eerst aan in november 2001 (Vanhaelen & Kerckhof, 2002). Vroeger spoelden soms exemplaren aan van de Smalle otterschelp *Lutraria angustior* die verder uit de kust leeft. Deze soort hebben we nu niet gevonden.

Verder noteerden we nog volgende soorten levend of met vleesresten: Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus* weliswaar niet in zo'n spectaculaire hoeveelheden als gewoon zijn na stormen, 3 Halfgeknotte strandschelpen *Spisula subtruncata*, een 10-tal Stevige strandschelpen *Spisula solida*, veel Zaagjes *Donax vittatus*, enkele Mossels *Mytilus edulis*, enkele Aziatische oesters *Crassostrea gigas*, enkele Muiltjeskettingen *Crepidula fornicata*, veel Nonnetjes *Macoma balthica*, 2 Kokkels *Cerastoderma edule* en ten slotte algemeen de Witte dunschaal *Abra alba*.

Bijzonder was het groot aantal aangespoelde lege doubletten Afgeknotte strandgaper *Mya truncata*.

Verder werden ook nog een 10-tal doubletten maar lege Messchede *Solen marginatus* en honderden lege doubletten tapijtshell *Venerupis senegalensis* gevonden.

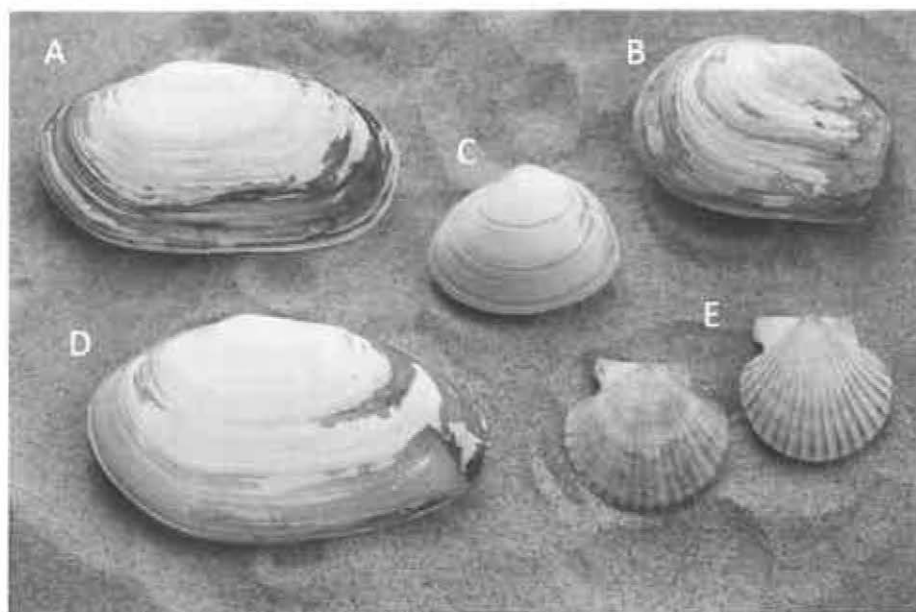

Foto 1: A en D Ovale otterschelp *Lutraria lutraria*, C Stevige strandschelp (misvormd) *Spisula subtruncata*, B Afgeknotte strandgaper *Mya truncata*, E Wijde mantel *Chlamys opercularis* (foto: Ingrid Jonckheere)

Stekelhuidigen

We vonden 3 soorten: 100-den levende Zeeappels *Psammechinus miliaris* lagen verspreid over het strand, verder enkele gewone zeesterren *Asteria rubens* en een paar Gewone slangsterren *Ophiura ophiura*.

Kwallen

Er spoelden erg weinig Zeepaddenstoelen *Rhizostoma pulmo* aan. De laatste voor 2015 noteerden we op 22 november.

Mosdierpjes op plastic ring

Er spoelden in de herfst maar weinig drijvende voorwerpen aan. We vonden in de vloedlijn één plasticen ring met een doorsnede van 35 mm en 15 mm dik. Op dit kleine voorwerp zaten maar liefst acht soorten mosdierpjes. *Disporella hispida*, *Plagioecia sarniensis*, *Eurystrotos compacta*, *Porella concinna*, *Entalophoroecia deflexa*, *Microporella ciliata*, *Schizomavella auriculata*, *Escarella immersa*.

Zeezoogdieren

In de periode van 22 oktober tot 28 oktober was dagelijks een Grijs zeehond *Halichoerus grypus* te zien nabij het Strandhoofd van Ster der Zee. Op zaterdag 24 oktober zwom een Bruinvis *Phocoena phocoena* heen en weer voor de kust van Koksijde, dicht bij de laagwaterlijn. Een dag later echter spoelde in de namiddag een Bruinvis dood aan op het strand van Oostduinkerke. Veel kans dat een beet van de Grijs zeehond de oorzaak was van het overlijden van het dier.

Surfdiatomeeën op het strand nabij de laagwaterlijn

Tot en met half december was het strand ten oosten van het strandhoofd Ster der zee bedekt met een bruine smurrie (foto 2). Tijdens de excursie van de Strandwerkgroep op 31 oktober 2015 wees Francis Kerckhof ons op dit fenomeen. Hij vertelde dat deze smurrie geen slib of een onnatuurlijk iets was maar dat het kiezelwiertjes waren. Eencellige plantjes met een schaal die bestaat uit silicium of kiezel. Het gaat om *Attheya armata*. Deze diatomeeën zijn typisch voor zandstranden en bekend als surf- of brandingsdiatomeeën (Kerckhof, 2013).

Foto 2: Surfdiatomeeën op het strand van Koksijde op 31 oktober 2015 (foto: Aäron Fabrice)

Slot

De herfst 2015 was door de vele dagen met afluende wind voor de strandjutter een rustige periode. Gelukkig was er de grote stranding van 21 tot 28 november, al was deze op het strand van Koksijde niet zo spectaculair als elders. We bezochten in die periode ook allebei het strand van de Halve Maan te Oostende (Jonckheere, 2015) en het strand van Nieuwpoort en daar was opvallend meer aangespoeld. Deze conclusie is misschien iets te negatief: een beginnend strandjutter zou met zo'n mooie waarnemingen ongetwijfeld in de wolken zijn.

Dankwoord

Dank aan Hans De Blauwe voor de hulp bij het determineren van de mosdiertjes en aan Francis Kerckhof voor het verhaal over de surfdiatomeeën tijdens de excursie op 31 oktober te Koksijde.

Summary

The authors describe their findings on the beach of Koksijde (Belgium) in autumn 2015. The species mentioned with their scientific names in the text comprise algae, jelly fish, molluscs, echinoderms, bryozoans and the marine mammals grey seal and harbour porpoise. (G.R.)

Literatuur

- JONCKHEERE, I., 2015. Levende Stralende paardenmossel *Gibbomodiola adriatica* (Lamarck, 1819) aangespoeld op 23 november 2015 op het strand Halve maan te Oostende, een nieuwe soort voor België. De Strandvlo, 35(4) : 118-122.
- KERCKHOF, F., 2013. De flora van het strand. De grote rede 2013. VLIZ. P 37.
- VANHAELLEN, M.-Th., 1998. Nieuwe stranding van levende Wijde mantels *Aequipecten opercularis* te Koksijde. De Strandvlo, 18(2) : 90-94.
- VANHAELLEN, M.-Th. & FRANCIS KERCKHOF, 2002; De ovale otterschelp *Lutraria lutraria* (Linnaeus, 1758) een nieuwe soort voor de Belgische fauna. De Strandvlo, 22(3-4) : 84-94

Sint-Idesbaldusstraat 20 bus 402
8670 Koksijde

R. Buylestraat 11
8670 Koksijde